اشتباه کتاب فروق اللغویه در ماده شریف

حضرت امیر علیه السلام در اینجا می‌فرمایند: شرفی اعلی از اسلام نیست. کرمی اعزّ از تُقی نیست. شرف و کرم، اعلی و اعزّ به نظرم در فروق اللّغه[1] دارد که به خداوند متعال شریف گفته نمی‌شود. کریم و عزیز گفته می‌شود، ولی شریف گفته نمی‌شود. انداز‌های که در ذهنم رفت‌وبرگشت کردم ثبوتا مانعی به ذهنم نیامد که به خداوند متعال هم شریف گفته شود. او دلیل می‌آورد، اما شما فکر کنید و ببینید در مأثورات به خداوند متعال شریف اطلاق شده است یا خیر. در دعای جوشن کبیر، هزار اسم الهی آمده است. الآن یادم نیست که در آنجا «یا شریف» داریم یا خیر. ایشان در فروق، به این صورت گفته است. می‌گوید: چون شرافت برای پدران است [پس خداوند پدر ندارد و برای او شریف اطلاق نمی‌شود].

شاگرد: در جوشن کبیر این عبارت آمده است: «یا اشرف من کل شریف»[2].

استاد: بله؛ «اشرف من کل شریف» یعنی «انت شریف» ولی «اشرف من کل شریف». ولو صریح نیست. یعنی می‌خواهد برتری بدهد. حال باز ببینیم در جای دیگر هست یا نیست. او می‌گوید: به خداوند متعال شریف گفته نمی‌شود. چرا؟؛ می‌گوید خدا که پدر ندارد و اساساً شرف یک نحو برتری و علو در آباء است و چون خداوند متعال آباء ندارد، پس شریف نیست.

شاگرد ۲: این دلیل را از کجا می‌آورد؟

شاگرد: در لمعه هم بود: «أشرف الأبوين»[3].

استاد: در همین فقره، چهار واژه هست: شرف داریم، کرم داریم، حسب داریم، نسب هم داریم. حسب و نسب، شرف و کرم.

شاگرد ۲: در دعای مجیر «یا شریف»[4] هست.

شاگرد: در جوشن کبیر هم «یا شریف» داریم.

استاد: من که حرف او را دیدم به شک افتادم. دیر شده بود و نرسیدم نگاه کنم. چرا به شک افتادم؟؛ به این خاطر که وقتی شریف در آباء به کار می‌رود، اصل خاستگاه لغت نیست. لغت «شرف»، یک خاستگاه اصلی، یک روح و یک معنای روشنی دارد که یکی از موارد معنای مانوس عرفی شرف در آباء است. همانی که در اصول می‌گفتیم؛ فرقٌ بین المعنی اللغوی و المعنی العرفی. گاهی معنای عرفی از مانوسات و کاربردها است. اینکه در لغت دخالت ندارد. شرف به‌معنای علو است.

[۱]. ابوهلال عسكري، الفروق في اللغة، ج ۱، ص ۱۷۵.

[۲]. شيخ عباس قمي، مفاتيح الجنان، ج ۱، ص ۱۴۹.

[۳]. شهيد ثاني، الروضة البهية في شرح اللمعة الدمشقية، ج ۶، ص ۲۳۰.

[۴]. شیخ عباس قمی، مفاتیح الجنان، ج ۱، ص ۱۳۹.

بازبینی #2
ایجاد شده 7 نوامبر 2024 15:37:47 توسط ... .
به روزرسانی شده 28 نوامبر 2024 10:36:35 توسط ... .